Overzicht van dat wat tijdens de eerste drie bijeenkomsten op 7 thema's is opgeschreven op de flappen:

- **Inleveren en ophalen van afval**
- **Kosten voor inwoners en prijsprikkels**
- **Communicatie en gedragsverandering**
- **Zwerfafval**
- **Hergebruik en recycling van afval**
- **Minder afval produceren (producentenverantwoordelijkheid) en consumeren**
- **Rol inrichting fysieke ruimte (groen) bij verminderen afval**

Thema 1. Inleveren en (gescheiden) ophalen van afval

Bijeenkomst 2

Nascheiden

- PMD bij restafval
- Restafvalzak → diftar: PMD bij rest wordt duur, minder containers, nagenoeg hetzelfde resultaat
- Recycling alleen voor non-food → regering de taak om producenten aan te spreken op beter recyclebare verpakkingen

Bron- of nascheiding

- Geen verschil in eindresultaat
- Qua kosten weinig verschil
- In Utrecht weer nascheiding, bronscheiding in grote steden met veel hoogbouw lastig. Amersfoort krijgt ook steeds meer hoogbouw.
- Bij onduidelijkheid over PMD is nascheiden makkelijker
- Papier, GFT en glas blijft wel bronscheiding
- Veel plastic lastiger recyclebaar vanwege opdruk ipv label

Inzichten

1. Onderscheid tussen:
    - Glas
    - Papier
    - Rest

    Is voldoende.

    Rest en PMD kan samen.
2. Bij elkaar kosten verhogend voor consument
   Note: PMD=volume!
3. Tijdens productie hybride & verpakkingen met inkt → niet geschikt voor recyclebare food-graded →fabrikant moet dus ook stappen zetten

Bijeenkomst 1

- Plastic containers wegen
- Free bags to seperate our waste
- Subsidised repair for electronic
- Geen open verzamelcontainers maar een container die dicht kan

- Een afvalsysteem voor binnen in plaats van buiten om gedrag te faciliteren.
- Restafval verder scheiden waar mogeljik. Denk aan factoren als PMD bij restafval wordt opgesteld of kringloopgoederen die worden afgekeurd
- Het lijkt mij goed om ondergrondse containers toegankelijk te maken voor mensen. Met huisvuilpas ook toegang tot GFT containers in de stad.
- Puntensysteem met belonen (niet straffen)
- Lokale werkplaats. Lokale kringloop
- Piekmomenten tuinafval. Meer ophaal momenten in voorseizoen.
- ROVA pas toegang tot elke container. In elk geval meer in je buurt. Reactie: wat zijn daarvan de kosten?
- Apart inzamelpunt luiers
- Lobby. Extra inleverpunten voor flesjes en blikjes.
- Koffiecupjes laten recyclen bij ROVA. Worden nu bij restafval gegooid
- ROVA op zondag ook open / langere openingstijden

Thema 2. Kosten voor inwoners en prijsprikkels (inclusief discussie DIFTAR)

Bijeenkomst 2

Kosten verwerking afval

- Kosten percentages
- Kosten prikkel voor minder afval gedrag
- Restafval dat voor een groot deel NIET uit restafval bestaat
- Nut van terugdringen afval
- Groei van Rijksbelasting (2x)

Afvalstoffenheffing

- Gesloten systeem
- Gemeente heeft zorgplicht
- Heffing meerpersoonshuishouden ongeveer 400 euro, waarvan 200 euro voor vaste kosten inzamelen, 100 euro afvalverwerking en 100 euro overig
- Komende jaren komt daarbij:
    - CO2 heffing
    - Verbrandingsheffing

Diftar (Paul Guldenmond, Zwolle)

- Goede voorbereiding vereist
- Communicatie vooraf en achteraf
- Hoe ga je met privacy om? Wat weet Rova na Diftar meer van inwoners?
- Zwerfafval pas voor zwerfafval verzamelaars
- Kosten/baten na Diftar!
- Zwolle: Diftar alleen op rest (dus niet PMD)
- Een eerlijk door gemeente en Rova systeem. Bijv. ‘gratis’ 30 kg restafval inleveren en daarna betalen

- Afvalstofheffing mag geen winst geven voor gemeente
- Producentenverantwoordelijkheid Europees geregeld. Lobby heeft invloed.
- Gemeente Amersfoort kan hier niets mee. Geen 100 % dekking hiervan wel weer door Gemeente.
- Dus andere dingen inzetten→ Restafval Reductie

    - Betere communicatie = 20 kilo reductie
    - financiële prikkel (DIFTAR) = 100 kilo reductie
    - Serviceprikkel = 50 kilo reductie → vaker 6 FT afhalen

Bijeenkomst 1

- Belonen voor inzamelen. Bijvoorbeeld meer afvalstoffenheffing betalen. Zo beloon je ook grotere gezinnen in plaats te betalen voor meer restafval
- Startpakket wasbare luiers vanuit gemeente (of kortingsbon, want hartstikke duur)

Thema 3. Communicatie en gedragsverandering (inclusief onderwijs, educatie)

Bijeenkomst 3 WENS/DOEL
Wij willen de bewoners van Amersfoort op een positieve en transparante manier bewust maken van het feit dat minder afval geproduceerd moet worden en grondstoffen beschikbaar blijven voor toekomstige generaties en de planeet. Door deze bewustwording kunnen inwoners zelf een vrije keuze maken.

Wat is ervoor nodig? En wat staat er in de weg?
-Passende communicatie kanalen: scholing informatie (bijeenkomsten)
-Transparantie: kosten/beleid/alternatieven
-Faciliteren: laagdrempelig afvalvrij leven mogelijk maken producenten/overheid
-Blijven luisteren naar inwoners
- Realistische eisen
- Terugkoppeling

Verder genoemd:
Laagdrempelig afvalvrij leven
De keuze om gemakkelijk bereikbaar minder afval/verpakkingen te kopen -> beleid-> producenten. Faciliteren
Evt. inzicht in alternatieven
Transparant eerlijk overzichtelijk over kosten verleden, heden, toekomst
Een haalbaar doel (30 kg??) (gezinnen)
Communicatief en inhoudelijk sterke bestuurders (B&W en Raad) met ruimte, tijdsbeschikbaarheid en ambtelijke ondersteuning en bijbehorende beloning.
Ambassadeurs per wijk benoemen over thema afval
Meer informatie over mogelijkheden en wat met het afval gebeurt door gemeente
Weten wat leeft bij de inwoners

Relevante kennis
Informatiebijeenkomsten en training in buurthuizen door gemeente
Scholing op lagere en middelbare scholen
Passende communicatiekanalen
Duidelijkheid in kosten, wat levert het op

Bijeenkomst 3 Wens/doel
Een groene stad die gezond is voor volgende generaties
Wat is er nodig?
Energie en gedrag
-Signalen vanuit de natuurlijke omgeving dat het goed gaat
-Bewustwording bij bewoners → recycling = waarde, hergebruik = normaal
-Bewustwording op jonge leeftijd door onderwijs en gedrag ouders
-Gebruik chemie
-Use closed & green loops – PUBLIC to reduce less traffic. Own cars are not working as it is

Overige notities

-Toekomst belonen. Hoe ziet deze er (+) uit?
-5x per week groene container aanpassen (alle buren)
-Signalen vanuit de natuurlijke omgeving dat het goed gaat
-Picknick the blokken – minder stenen meer groen!

Wat staat er in de weg?
Economische belangen en consumptie
-Bussiness goes about profits.
-Economische belangen
-Consumptiemaatschappij. Overmatige consumptie.
-Andere waarden laten zien en meten. Nationale Geluksmeting.
-Belonen producenten die producten maken die zorgen voor minder afval en opnieuw te gebruiken / recyclebaar zijn.
-Meer aandacht voor verkappingsvrij winkelen
-Afvalscheiding minder plastic.

Handelen en beleid overheid
-Inflexibel en tegenstrijdig beleid
-Rigide handelen ten behoeve van groenvoorziening
-Soms wet en regelgeving.

Houding en gedrag
-Urgentie wordt niet door iedereen gevoeld.
-Gebrek aan saamhorigheid. Andermans afval taak va van de ander of gemeente.
-Weerstand vanuit bevolking.
-Gemak mindset van mensen.

Informatie en communicatie
-Informatie goed ontsluiten ook via anderen. Informeel. Niet alleen via gemeenten maar ook via stichtingen en buurthuizen.
-Balens in indicatoren en doelen. Niet alleen kijken naar 30 kilogram restafval per inwoner. Ook oog voor relatie met andere doel over gezondheid en groen.

Bijeenkomst 3 WENS/DOEL:
Bewustwording en verantwoording nemen voor jouw rol in de cyclus van de natuur
Bijvoorbeeld door middel van hergebruik van materialen en buurtmoestuinen
Zodat we straks een fijne stad hebben waarin veel ruimte is voor de natuur en we vrij kunnen kiezen voor het leven dat we willen leiden.

Uitgangspunten

- Bewustwording
- Continue inzicht
- Samenspel
- Eenvoudig
- Betaalbaar
- Toegankelijk
- Geen one size fits all aanpak. Maatwerk bieden door:

- Inkomens afhankelijk
- Levensfase afhankelijk
- Achtergrond afhankelijk
- Wensen afhankelijk

Eigen handelen en inzicht

- Zonder schuldgevoel bewuste eigen keuzes maken. Kleine stapjes
- De zichtbaarheid van mijn handelen in de keten. Interactief dashboard zoals bij de energieleverancier. Bijvoorbeeld via een app. Vorm van beloning nader te bepalen. Mensen verleiden. Maximaal makkelijk maken en faciliteren.
- Inzichten in de effecten van niets doen. Op een informatieve manier. Niet belerend. Zorgen voor continuïteit.

Fysieke ruimte

- Fysieke ruimte voor o.a. moestuinen. Dit vermindert het kopen van verpakking en geeft inzicht in jouw rol.

Samenwerking

- Samenwerking met bedrijfsleven en verbinding met inwoners.
- Geld. Lange adem. Politiek. Wetgeving.
- Samenspel nodig tussen overheid, inwoners en bedrijven om eigen verantwoordelijkheid te nemen.

Communicatie, informatie en gedragsverandering

- Sleutelfiguren die het goede voorbeeld geven. Ze moeten zichtbaar en vindbaar zijn.
- Onderwijs. Schoolreisjes naar de ROVA.
- Op een eenvoudige manier beschikbaar krijgen wat er al is aan initiatieven. Zoals repaircafe's, verpakkingsarme leveranciers, ateliers die spullen maken van afval. Betaalbaar.
- Belemmering: Voor deze verandering is een andere visie op de samenleving nodig. De overheid heeft hier beperkte invloed op.

Bijeenkomst 2

Communicatie over afval

- Meer humor
- Begin bij de doelgroep
- Testen van communicatiemateriaal bij de doelgroep
- Meer aandacht voor wat wil de doelgroep
- Handhaving

Communicatie over diftar

- Eenheid in alles
- What's in it for me?
- Persoonlijk contact
- Humor en niet te braaf
- Meertalige communicatie?
- Diversiteit

- Trots op gemeenschap
- Andere naam
- → financiële gevolgen

Gedragsverandering is mogelijk (ronde 1)
- Boete → werkt averechts
  - Boete hoog genoeg
  - Pakkans
  - Motivatie excentriek -> boete weg = oud gedrag

Factoren bij gedragsverandering kennen en weten waarop sturen:
1 Omgeving
2 Competenties
3 Motivatie
4 Weerstanden
  - Reactance
  - Twijfel
  - Energie

Bijeenkomst 1
- Vaker meer informatie over afvalscheiding en afval. Ook van groot afval
- Voorkom gevoel van betutteling
- Het probleem moet opgelost worden na gedrag van mensen in wijken in plaats van gedrag mensen naar systeem aan te laten passen
- Hoe ver mag handhaving gaan met betrekking tot privacy?
- Rova pasje op je mobiel
- Gratis ophalen
- Voorkomen belangrijker dan bestrijden. Reactie. Leuk idee wellicht ook een geluidsprikkel. Bijvoorbeeld: Goed Bezig!
- Duidelijk zichtbaar maken voor welk afval waar moet.
- Promoting the idea trough different sources. Local news, local influencers en social media
- Informatie scholen aan kinderen. Afvalopvoeding
- Meer handhaving op gemeente- en bedrijfsafval
- Bewustwording inwoners schade
- Ik denk dat het concept van social proof (Cialdini) meer kan worden ingezet om burger te stimuleren. En misschien specifiek Gen Z
- Aparte site met alle informatie over afval (belang, cijfers, werking van afvalscheiding) voor burger. Een site die makkelijk vindbaar/toegankelijk is. En goed leesbaar voor praktisch opgeleide mensen.
- 1 overzicht met alle opknap/hergebruik/circulaire mogelijkheden (informatie)
- Gratis sticker op PMD container. Met wat wel en niet in PMD container mag

Thema 4. Zwerfafval

Bijeenkomst 3 wens en doel
Geen zwerfafval meer in Amersfoort. In beeld brengen probleemgebieden.

Principes en uitgangspunten

- Naastenliefde voor mens en dier
- Bewustwording. De wereld is geen prullenbak
- Van het positieve uitgaan.
- Belonen van goed gedrag

Belemmeringen

- Zwerfaval ophalen wordt minder aantrekkelijk als je moet betalen per zak.

1. **Geen afval op straat**
   - Meer prullenbakken
   - Prullenbakken stapsgewijs vervangen door prullenbakken waar je niks uit kunt halen.
   - Blikvangers waar mensen afval in kunnen gooien met kleine mazen
   - Rova- pasjes geschikt maken op meerdere ondergrondse containers. Voorkomt bijplaats indien container vol zit.
   - Bewustwordingslessen op scholen. Bijvoorbeeld de zwerfindicator op middelbare scholen.
   - Biologisch afbreekbare hondenpoepzakjes.
   - Op plattengronden van parken en natuurgebieden aangeven (met stickers) hier kun je je afval kwijt.
   - Drugsafval
   - P-plaatsen voor asbakken/sigaretten etc.

2. **Stimuleren en faciliteren opruimen zwerfaval**
   - Zwerfval inzamelwedstrijd met prijzen.
   - Mogelijkheden voor verenigingen om geld te verdienen met inzamelen zwerfafval.
   - Zelf meer doen. Grijpers om zwerfafval op te ruimen.
   - Maak het een spel om zwerfafval in de blikvanger te gooien.
   - Zelf meer doen. Grijpers om zwerfafval op te ruimen.

3. **Communicatie**
   - Symbool verzinnen zoals liefheersbeestje tegen geweld of sofietje tegen afval.
   - Via stad Amersfoort oproep doen op speciaal probleemgebied om vrijwilligers te zoeken om het op te ruimen.
   - Folders ook in Engels drukken.
   - Pictogrammen gebruiken. Goed voorbeeld. Rotterdam.
   - City marketing benutten.
   - Reclames via Instagram en andere social media.
   - Stad Amersfoort benutten.

- Reclames tussen spelletjes op mobiel pushen. Alleen in bereik van een zendmast Amersfoort.
- Abri campagne bij bushaltes en station
- Communicatie is alleen in Nederlands en via email. Wijzigen?
- Schokkende communicatie toepassen. Schildpad met een rietje door zijn neus. Vrouw met plastic in maag. Egel die vastzit in blikje. Schattig combineren met vuilnis

Bijeenkomst 2

Zwerfafval

- Oorzaak onderzoeken
- Vooraf meten en achteraf meten
- Betrekken van clubs (beloningen)
- Bedrijven wijzen op verantwoordelijkheid
- Passende plaatsing juiste afvalbak
- Adopteer een vuilnisbak
- Hip maken afvalruimers
- Zichtbare onderzoeksresultaten
- Csi van bijplaatsingen
- Onderwijs educatie zwerfafval
- Gerichte communicatie

Bijeenkomst 1

- Zwerfaval opruimen in regulier HALT programma
- Misschien kunnen er aan het eind van een kruispunt bakken gemaakt worden om het gooien van verpakking te voorkomen
- Opruimgrijpers op meerdere plekken beschikbare stellen

Thema 5. Hergebruik, recycling en verwerking van afval

Bijeenkomst 3 wens en doel
Afval = voor niemand een probleem
We delen onze innovatie – dus belemmering is uitnodiging!"

Techniek en innovatie:
*Laat de techniek "zijn werk doen" → nascheiden
- is duurder (?)
- maar uiteindelijk is het beter en meer waard
- innovatie / contact nodig om nog beter te scheiden
- omdenken (kun je op zoek naar wat je niet meer kan nascheiden)
- innovatie via "design for environment"
*De keuze!

Energie:
*Maak combi met energie
-Potentieel veel energie in afval, is het de moeite waard om dit te scheiden?
-Zon + wind als beter + voor backup/stabiliteit

Afval als grondstof/ waarde:
*Zie zoveel mogelijk afval als grondstof
-Afval heeft waarde
-Laten we die waarde maximaliseren
-Follow the money
-Producten die goed uit elkaar zijn te halen na gebruik, leveren meer op bij inleveren
-Verwijderingsbijdrage zou hiervoor een prikkel kunnen zijn.

Data en bewustwording:
*Data verzamelen
(open data: hoe ga je als inwoner om met afval)
-Voor de gemeente = als benchmark (doe ik het goed?)
-& stimuleren om het beter te doen
*Randvoorwaarde is:
Voor gebruiker moet het makkelijk zijn + te snappen

Bijeenkomst 2
Hergebruik

- Financiële prikkel voor inwoners die veel hergebruiken. Positief belonen voor mensen die er moeite voor doen.
- Gemeente: Goede voorbeelden delen- communicatie- wat levert het op? Lokale ondernemers helpen- bijv. verpakkingsvrije winkel.
- Standaardiseren van verpakkingen:
  - Waarde van verpakkingen helder maken- goede voorlichting. Wegwerpgewoontes 'straffen'.
  - Andere voorbeelden delen uit het land.

- Ondernemers bij elkaar brengen, In gesprek en faciliteren→ gemeente Beperkte invloed?

Bijeenkomst 1

- Recycle college = Win prizes
- Waardebon voor statushouders om te shoppen bij de kringloop
- Kleding van de kringloop influencen. Reactie: Of free fashion store openen (vanwege slechte imago van kringloop kleding)

Thema 6. Minder afval produceren (producentenverantwoordelijkheid) en consumeren

Bijeenkomst 3 wens en doel
Geen verpakking als afval

- Dat het niet zo makkelijk is om tasjes te krijgen in de winkel
- Alleen het product kopen (niet de verpakking)

Wat is ervoor nodig?
Gezamenlijke gemeenten moeten het kabinet aanpakken om bedrijven te dwingen minder afval te produceren

Wetgeving die zorgt voor meer herbruikbare verpakkingen (niet echt lokaal…)
Mensen opvoeden via theater
Zorg dat een product zonder verpakking goedkoper is dan een product mét verpakking.

Maak het voor de burger aantrekkelijk verpakkingsvrij te winkelen:
- financieel
- qua gemak
- bereikbaarheid

Meer statiegeld op verpakking
Uniformiteit bij producenten
Een systeemomslag van nieuwe verpakkingen-> nieuwe machines
Maak verpakkingen duur!!
Slimmere producten produceren
Medewerking producenten
Medewerking supermarkten

Wat staat in de weg?
Meer ruchtbaarheid geven aan pilots die gaan over minder verpakking
Supermarkten zijn niet bezig met het verminderen van verpakkingen
Werkt de gemeente samen met andere gemeenten, ten einde het kabinet te vragen om bedrijven aan te pakken?
De mentaliteit/ het gedrag v.d. inwoner & (gedrags-verandering-beïnvloeding)
Gemeente kan voorrang geven aan bedrijven die streven naar minder verpakkingen/verpakkingsvrij (i.p.v. een “gewone ”supermarkt)
De broodwinning, het verdienmodel van de verpakkingsindustrie
Statiegeld, het is veel werk voor producenten

Bijeenkomst 3 wens en doel
Wij wensen dat de mogelijkheden om circulair te leven in Amersfoort gestimuleerd worden zodat de inwoners van Amersfoort intrinsiek gemotiveerd worden/blijven om circulair te leven.

Wat is ervoor nodig?

Het goede voorbeeld geven:
-Beloning/status voor groenste klas
-Onderhoud en reparatie uit laten voeren door gemeente
-Privé concert van deze influencer
-Zichtbaar maken van aansprekend gedrag
-Onderwijs/spel bewust maken
-Stimuleer groene initiatieven vanuit de klas
-Meest circulaire Amersfoorter
-Meer duurzaam: vaker kledingruilacties in de wijk of een speciale dag
Meer hergebruik:
-Goedkoper: geld bespaard door circulair leven
-Imago stimuleren
-Repair winkeltjes stimuleren
-Leer traject “klussen en repareren” (wijk gebonden)
-Makkelijker maken
-Duurzame producten i.p.v. meer-meer-meer
-Minder duur maken

Meer mogelijkheden:
-de kringloop ophaal rondje “tingeling” “gezellig”
-Betere samenwerking Rova en kringloop
-Meer scheiden op straat
-Pasjes in meer containers-> Beter toegankelijk: meer (ondergronds) containers in de buurt (PMD, GFT en papier) vooral voor hoogbouw
-Bevorder afnemen
-Label “keigoed”
-Lokaal hout (bijv. uit Den Treek) hergebruiken voor o.a. meubels
-Punten sparen met goed groen gedrag à en dan bijv. korting op het theater
-Subsidies voor bedrijven die lokaler/beter werken

Wat staat in de weg?
-GFT stinkt
-Beperkte afzetmarkt, niet alles verkoopt
-“De nieuwe graanschuur” te duur

Bijeenkomst 2/kennissessie
Producten en regelgeving

- Afvalstoffenheffing wordt bepaald door de werkelijke kosten- mede door marktbepaalde kosten van verbrandingsoven.
- Producent betaalt maar een deel (geen 100%).
- Producent verantwoordelijkheid geldt voor (zéér) beperkt aantal artikelen
  - Electrische apparaten
  - Textiel
  - Matrassen
  - PMD (verpakkingen)
- Verbranding kost per Ton

€ 80,- Verbrandingsoven
€ 50,- Verbrandingsbelasting

- Diftar lijkt in andere gemeenten voor minder restafval te zorgen.

Zero Waste

- Afvalpreventie
- Zero Waste Nederland, zet eerst in op preventie daarna pas afvalscheiding.
- Consumptievermindering
- Hergebruik
- Verpakkingsvrij – lokaal- markt
- Repareren
- Ruilen, lenen, delen : maandelijkse ruimmarkt, per wijk gereedschap delen.
- Race against waste groep 7 en 8 basisschool
- Gidsen faciliteren die tonen hoe je minder afval maakt
- Amersfoort Duurzaam
- Thuis GFT composteren
- weekzonderafval.nl

Bijeenkomst 1

- Lobby. Water uit consumentenproducten halen zodat er minder verpakkingsmaterialen nodig zijn.
- Lobby. Overheid NL praten met verloskundigen NL over wasbare luier.
- Lobby. Minder plastic om groenten en fruit. Of maismeelplastic er om heen?
-

Thema 7. Rol inrichting fysieke ruimte (groen) bij verminderen afval
(NB. Zie tevens informatie bij thema 3 communicatie en gedragsverandering, want grote overlap!)

Bijeenkomst 3 wens en doel
Een groene stad die gezond is voor volgende generaties

Wat is er nodig?
Groen en biodiversiteit
-Bloemen en planten in bermen en meer bestrijding ecologisch doen – natuur vs. hitteplekken
-Meer groen aanplanten
-More trees and flowers
-Daken met planten / bomen
(En groen/natuurvriendelijke parkeerplaatsen)
-Natuurinclusief bouwen
-Natuurinclusief met oog voor groen / klimaatbestendig
-Geveltuinen en ondergewaardeerde omwoners om vergroening te verhogen
-Keep and try to expand green places – people can spend time in nature etc.
-Elke jaar subsidie AK tegelwippen

Mobiliteit en ruimte
-Definieer waar auto-vrije gras
-Goed openbaar vervoer
-Gebruik bestaande ruimtes multifunctioneel → bv. groen op schoolpleinen

Bijeenkomst 1

- Omgeving rondom manier van inzamelen aantrekkelijk maken. Denk aan plekjes bij ondergrondse containers groen maken.
- Altijd parkjes/bloemen rondom ondergrondse containers